

NOVINOVEDEC CELÝM SVOJÍM NATURELOM

Za doc. PhDr. Vladimírom Holinom (1935–2000)

Budem vari osobnejší, než býva zvykom. Docenta doktora Vladimíra Holinu som mal česť poznať takmer polstoročie, presnejšie od jesene 1954, keď sme ako štvrtí v poradí zasadli na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave do prvého ročníka vtedy ešte nového študijného odboru novinárstvo. Boli sme ôsmi. Vladko (nech mi je dovolené osloviť ho takto familiárne) vari s najväčším zmyslom pre koncepčné uvažovanie o spoločnosti, o mieste novinárstva v nej, o novinovede, ale aj o iných vedných disciplínach. A hoci po piatich rokoch strávených na vysokej škole nás život pracovne odlúčil, vedeli sme jeden o druhom, stretávali a priatelili sme sa. Určite aj preto, a tu hovorím za seba, že na Vladkovi ma vždy prifahovala jeho serióznosť, hlboké, systematické a systémové myslenie, pracovitosť a skromnosť. Nikdy nezabudnem, ako mi v pamätnú noc na 21. augusta 1968 zatelefonoval: „Juraj, ty spíš, a nás obsadzujú Rusi...“ Neveril som mu, ale pohľad zo štrkoveckého paneláka na tanky, ktoré sa valili nadol ulicou, ma presvedčil. Vybrali sme sa do centra, aby sme na vlastné oči boli svedkami udalosti, ktorá poznačila Vladka, ale aj celú našu generáciu určite najvýraznejšie. Zrejme aj pre svoje vnútorné zameranie nevydržal pri praktickej žurnalistike dlhšie, aj keď styky s ňou nikdy neprerušil; napokon – posudzoval ju pohľadom vedca. Poznatky získané na vysokej škole a práca v redakcii *Smeny* v rokoch 1958 až 1962, ktorá spolu s *Kultúrnym životom* roztvárala pred slovenským novinárstvom vtedy nepoznané a nevídané horizonty, mu poslúžili ako odrazový mostík na to, aby sa začal ešte hlbšie zamýšľať nad fundamentálnymi otázkami novinovedy. Tú už vtedy odmietal ponímať úzko, chápal ju ako súčasť širšie koncipovanej vedy o masovej komunikácii. Čerpal podnety, kde sa dalo, najmä v zahraničí (predovšetkým francúzskom), čo sa vtedy u nás nevelmi nosilo. Nebál sa polemizovať, dokonca aj s autoritami, vždy v mene vedy, jej zrealnenia, a pre vedu. Prekračoval slovenský provincializmus, slovenskú vedu zapájal do európskeho kontextu.

Po prechode na Novinársky študijný ústav, ktorému zostal verný celých tridsaťdva rokov, sa zaoberal základnými teoretickými a metodologickými problémami našej vednej disciplíny. Od neraz príliš špekulatívneho ponímania ju postupne väčšmi a väčšmi opieral o sociologické výskumy, vtedy na Slovensku (a vôbec v Československu) málo známe a pestované. Štyridsať rokov výskumu zúročil v neobyčajne bohatej publikačnej činnosti: vo vlastných monografiách (14), ale aj v monografiách v spoluautorstve (15), v doma publikovaných štúdiách (60), ale aj v štúdiách uverejnených v zahraničí (13), najmä v Poľsku, i v iných žánroch vedeckej a odbornej literatúry. Viaceré uzreli svetlo sveta na stranách *Otázok žurnalistiky*.

Ako celú našu generáciu, aj Vladkov život poznamenala totalita, predovšetkým roky tzv. konsolidácie a normalizácie. Dlhé roky ho trpeli, nesmel publikovať, zakázali mu pôsobiť pedagogicky. Keď po roku 1989 tieto obmedzenia padli, a že padli, o to sa pričínal aj on nielen svojou novinárskou, ale najmä novinovednou prácou, Vladko ich privítal svojsky a preň typicky – zvýšenou aktivitou. V roku 1994 sa habilitoval na docenta na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, kam sa 1. apríla 1996 vrátil ako interný pedagóg.

Nikdy nebol kabinetným vedcom. Preto časť jeho vrcholného obdobia spojil s novinárskou organizáciou – so Slovenským syndikátom novinárov. Od roku 1992 bol členom jeho predstavenstva, v rokoch 1992–1995 podpredsedom, neskôr kancelárom a od roku 1997 až do skoncu opäť jeho podpredsedom. Jeho zásluhou sa SSN stal v rokoch 1996 až 1999 riešiteľským pracoviskom medzinárodného projektu PHARE, ktoré organizovalo početné semináre

v Bratislave i vo Viedni a vydalo unikátne publikácie predovšetkým o slobode slova a mediálnej legislatíve. Vladko v nich figuruje nielen ako zostavovateľ, ale aj ako autor.

Začal som tak trochu osobne, skončím rovnako. Som rád, že na záver svojho aktívneho pracovného veku som mal šťastie stretnúť sa s Vladkom na rovnakom pracovisku – na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, ktorá aj vďaka nemu získala v roku 1996 akreditáciu nielen na magisterské, ale aj doktorandské štúdium.

Nepriazeň osudu v minulosti nemohla nepoznačiť Vladkovo zdravie, ale nedokázala podlomíť jeho nepoddajného, naozaj slobodného ducha, takého potrebného v pedagogike novinárstva a masovej komunikácie, v žurnalistickej organizácii i v slovenskej spoločnosti.

Vážení pán docent, drahý Vladko, vďaka za každý deň strávený v Tvojej spoločnosti!

Ako človek nám už teraz chýbaš, ako osobnosť čiastočne s nami zostávaš – vo svojom diele, o ktoré sa, ako som presvedčený, aj naši potomkovia budú môcť opierať. A to nie je na život kruto ukončený v šesťdesiatich piatich rokoch málo.

Češť Tvojej svetlej pamiatke!

Nech naplno žije Tvoje dielo!

Juraj Vojtek

(Smútočný prejav nad rakvou prednesený dňa 29. septembra 2000.)

BIBLIOGRAFIA

SÚPIS PRÁC VLADIMÍRA HOLINU ZA ROKY 1960–2000

1960

K špecifickosti výrazových prostriedkov televízie
Otázky novinárstva, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 3, 1960, s. 237–260

1963

Polemicky o predmete špecifičnosti a metódach teórie žurnalistiky
Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 6, 1963, s. 211–237

1964

Vplyv televízie na tlač, rozhlas a problémy jeho skúmania
Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 7, 1964, s. 7–48

1965

Problémy výskumu štruktúry čitateľov a ich názorov
Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 8, 1965, s. 197–252

1966

Čitatelia Pravdy
Bratislava, NŠÚ 1966. 202 s.

Výskum čitateľov Práce

Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 9, 1966, s. 55–109

1967

Publikácie UNESCO o informáciách
Rec.: L'information a travers le monde. Paris 1966.
W. Schramm: L'information et le developpement national.
Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 10, 1967, s. 156–161

Čitatelia Roháča

Bratislava, NŠÚ 1967. 110 s.

K charakteru vednej disciplíny o masových komunikačných prostriedkoch
Otázky žurnalistiky, MS – Martin, NŠÚ v Bratislave, 10, 1967, s. 5–20

Spracovala Mgr. Terézia Kamenická
(roky 1960–1993)

Mediálne informačné centrum, Bratislava

(Pokračovanie súpisu prác za roky 1960–1993 nájdete na adrese <http://www.elis.sk>. Po skompletizovaní súpisu prác za roky 1994–2000 ho redakcia sprístupní opäť na tejto adrese.)